



## **Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia**

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis  
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis  
Eivsdem In tres Tomos distinctis

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Venetiis, 1593**

7. Vtrum per baptismum aperiatur baptizatis ianua regni cœlestis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)



ergo non iustificatur per gratiam & uirtutes.

¶ 3 Præter. Rom. 4. dicitur, Ei, qui non operatur, credenti autem in eum qui iustificat impium, reputatur fides eius ad iustitiam, secundum propositum gratiæ Dei: sed puer non est credens in eum, qui iustificat impium. ergo non consequitur gratiam iustificantem, neque uirtutes.

¶ 4 Præter. Quod ex carnali intentione agitur, non uidetur habere spiritualem effectum: sed quandoque pueri ad baptismum deferuntur carnali intentione, ut scilicet corporaliter sanentur. non ergo consequuntur spirituales effectus gratiæ & uirtutum.

SED CONTRA est, quod Aug. \* dicit in Enchir. Paruuli renascendo moriuntur illi peccato, quod nascendo contraxerunt. ac per hoc ad illos etiam pertinet quod dicitur, Consepulti sumus cum illo per baptismum in mortem (subditur autem) ut quomodo Christus surrexit a mortuis, per gloriam Patris, ita & nos in nouitate uitæ ambulemus: sed nouitas uitæ est per gratiam & uirtutes. ergo pueri in baptismo gratiam & uirtutes consequuntur.

RESPON. Dicendum, quod quidam antiqui posuerunt, quod pueri in baptismo non dantur gratia & uirtutes, sed imprimuntur eis character Christi, cuius uirtute, cum ad perfectam ætatem uenerint, consequuntur gratiam & uirtutes. Sed hoc patet esse falsum dupliciter. Primo quidem, quia pueri sicut & adulti, in baptismo efficiuntur membra Christi: unde necesse est, quod a capite recipiant influum gratiæ & uirtutis. Secundo, quia secundum hoc pueri decedentes post baptismum, non perueniunt ad uitam æternam: quia, ut dicitur Rom. 6. Gratia Dei est uita æterna. & ita non proficiunt eis ad salutem, baptizatos fuisse. Causa autem erroris fuit, quia nescierunt distinguere inter habitum & actum. & sic uidentes pueros inhabiles ad actus uirtutum, crediderunt eos post baptismum nullatenus uirtutem habere: sed ista impotentia operandi, non accidit pueris ex defectu habituum, sed ex impedimento corporali: sicut etiam dormientes, quamuis habeant habitus uirtutum, impediuntur tamen ab actibus propter somnum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod fides & charitas consistunt in uoluntate hominum, ita tamen, quod habitus harum, & aliarum uirtutum requirunt potentiam uoluntatis, quæ est in pueris: sed actus uirtutum requirunt actum uoluntatis, qui non est in pueris. Et hoc modo Aug. \* dicit in libro de baptismo paruulorum, quod paruulum, etsi nondum illa fides, quæ in credentium uoluntate consistit, iam tamen ipsius fidei sacramentum (quod scilicet causat habitum fidei) fidelem facit.

AD SECUNDUM dicendum, quod (sicut Aug. dicit in lib. de Charitate) nemo ex aqua & Spiritu sancto renascitur nisi uolens: quod non de paruulis, sed de adultis intelligendum est. Et similiter de adultis intelligendum est, quod homo a Christo sine ipso non iustificatur. Quod autem paruuli baptizandi, prout uirtutes possunt, reluctantur, non eis imputatur: quia intantum nesciunt, quod faciunt, ut nec facere uideantur: ut Aug. \* dicit in lib. de præsentia Dei ad Dardanum.

AD TERTIUM dicendum, quod (sicut Aug. dicit) paruulis mater ecclesie aliorum pedes accommodat, ut ueniant, aliorum cor ut credant, aliorum linguam ut fatcantur. & ita pueri credunt, non per actum proprium, sed per fidem ecclesie, quæ eis communicatur. & huius fidei uirtute conferuntur eis gratia & uirtutes.

A AD QUARTUM dicendum, quod carnalis intentio deferentium pueros ad baptismum, nihil eis nocet, sicut nec culpa unius nocet alteri nisi consentiat. unde Aug. \* dicit in epistola ad Bonifacium, non illud te moueat, quod quidam non ea fide ad baptismum percipiendum paruulos ferunt, ut gratia spirituali ad uitam regenerentur æternam: sed hoc eos putant remedio corporealem retinere uel recipere sanitatem: non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab istis hac intentione offeruntur.

ARTICVLVS VII.

Utrum effectus baptismi sit apertio ianuæ regni cælestis.

A D SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod effectus baptismi non sit apertio ianuæ regni cælestis. Illud enim quod est apertum, non indiget apertione: sed ianuæ regni cælestis est aperta per passionem Christi: unde Apoc. 4. dicitur, Post hæc uidi ostium magnum apertum in celo. non est ergo effectus baptismi apertio ianuæ regni cælestis.

¶ 2 Præter. Baptismus omni tempore ex quo institutus fuit, habet suum effectum: sed quidam baptizati sunt baptismo Christi ante eius passionem (ut habetur lo. 3.) quibus si tunc decessissent, introitus regni cælestis nondum patebat, in quod nullus ante Christum introiit, secundum illud Mich. 2. Ascendit pandens iter ante eos. non est ergo effectus baptismi apertio regni cælestis.

¶ 3 Præter. Baptizati adhuc sunt obnoxii morti & aliis pœnalitatibus uitæ præsentis, ut supra dictum est. \* sed nulli est apertus aditus regni cælestis, quando obnoxii sunt pœnæ: sicut patet de his, qui sunt in purgatorio. non ergo effectus baptismi est apertio ianuæ regni cælestis.

SED CONTRA est, quod super illud Luc. 3. Apertum est cælum, dicit glossa Bedæ. uirtus hic baptismatis ostendit, de quo quicquid cum egreditur, regni cælestis ei ianuæ aperitur.

RESPON. Dicendum, quod aperire ianuam regni cælestis, est amouere impedimentum, quo quis impeditur regnum cælestis introire. Hoc autem impedimentum est culpa & reatus pœnæ. Ostensum est autem supra, quod per baptismum omnis culpa, & omnis reatus pœnæ tollitur. unde consequens est, quod effectus baptismi sit apertio ianuæ regni cælestis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod baptismus intantum ape-

¶ Super Quæstione sexagesimona Articulum septimum.

IN quæstione 69. primis septem articulis nihil occurrat scribendum, nisi pro septimo articulo notandum, quod aperire ianuam regni cælestis, per se primo est effectus mortis Christi: attribuitur autem baptismi, eo quod in sui institutione cœli aperti leguntur: & quia sacramentum est inchoans, quo ad vim obligatam a morte Christi. & quia sufficienter causat apertionem cœli cuiuslibet baptizato: dum tollit omnem culpam. & pœnam tam persona quam naturæ. non statim assequendo totum suum effectum, sed tempore congruo, ita quod (ut in articulo tertio patet) sicut uirtute baptismi auferuntur a iustis in resurrectione omnes pœnalitates, ita uirtute baptismi aperitur ianuæ cœlestis, tempore congruo exhibitura ingressum: & propterea baptizati ante mortem Christi, non nisi post Christi mortem ingressi sunt regnum cœlorum. Et hoc uocat Auctor habere certam spem de introitu cœlesti, & in hoc præminet baptizatus circumcisio: circumcisio enim non habebat uirtutem tollendi omnem pœnalitatem, quam habet baptismus: quæ uis etiam dici potest, quod baptismus ante mortem Christi, quia imperfecte configurabat morti Christi (utpote configurans Christo mortuo non in re, sed in fide) ita etiam imperfecte aperiebat cælum, ut littera responsionis ad secundum sonat.

De confect. d. 2. c. mæcer eccl. epi. 23. parū ante med. ro. 2. Et h. de pecc. ca. mer. c. 25 in fin. 10. 7.

4. d. 3. ar. 1. q. 3. Et 4. d. 4. c. 2. ar. 2. q. 6. Et 4. c. 6. c. 59 & lo. 8. le. 1. fi.

ar. 3. huius

Bedæ Luc. 3. in c. 10. secū dum sum ordi. tom. 3.

ar. 1. & 2. huius q.

¶ Et

Epist. 17. ad Pontic. non pœnal. a fi. 102.

Epist. 17. ad Pontic. non pœnal. a fi. 102.

Epist. 17. ad Pontic. non pœnal. a fi. 102.



¶ Et hæc sint dicta p dignitate baptisimi: quantum enim spectat ad euentu, Christo mortuo patuit ianua celestis tā baptizato quā circuncilo.

rit baptizato ianuam regni celestis, inquantum incorporat eū passioni Christi, uirtutem eius homini applicando.

AD SECVNDVM Dicendū, q̄ quando passio Christi nondum erat realiter perfecta, sed solum in fide credentium, baptisimus proportionaliter causabat ianuæ apertionem, non quidem in re, sed in spe: baptizati enim tunc decedentes, ex certa spe introitum regni celestis expectabant.

AD TERTIVM dicendū, q̄ baptizatus non est obnoxius morti, & penalitatibus uitæ presentis, propter reatum personæ, sed propter statum naturæ: & ideo pp hoc non impeditur ab introitu regni celestis, q̄n anima separatur a corpore permortē, quasi iam perfoluto eo, quod naturæ debebat ur.

¶ Super Questionis sexagesime nonæ Articulum octauum.

ARTICVLVS VIII.

Utrum baptisimus habeat in omnibus aequalem effectum.

¶ Ad. 4. q. 2. ar. 3. q. 1. & 2. Et d. 18. q. 1. ar. 3. q. 1. co.

IN art. 8. aduerte. Auctorem in art. 3. recte loqui de lepra Constantini: dico autem hoc, quia nullius auctoritate constat, Constantinum mandatum a lepra in baptisimo: tum quia gesta Syluestri (ex quibus hoc uidetur haberi) incertum habet Auctorem, ut patet in cap. sancta Romana dist. 15. tum quia nullus siue Christianus, siue gentilis historicus inuenitur hoc scripsisse, ut testatur Platina in uita Marci Papæ: tum precipue, quia Ambrosii auctoritas obstat, dum in oratione de obitu Theodosii expresse dicit, Constantinum in ultimis constitutum baptizatum fuisse, quod longe distat ab hoc, scilicet q̄ in principio suæ conuersionis fuerit baptizatus. Et propterea narratio de lepra Constantini non est assertiue probanda.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur, q̄ baptisimus non habeat in omnibus aequalem effectum. Effectus enim baptisimi est remotio culpæ: sed in quibusdam plura peccata tollit, quàm in alijs. nam in pueris tollit solum peccatum originale, in adultis autem etiam peccata actualia, in quibusdam plura, in quibusdam uero pauciora. non ergo equaliter effectum habet baptisimus in omnibus.

¶ 2. Præ. Per baptisimum conferuntur homini gratia & uirtutes: sed quidam post baptisimum uidentur habere maiorem gratiā, & perfectiorem uirtutem, quàm alij baptizati. non ergo baptisimus habet æqualem effectum in omnibus.

¶ 3. Præ. Natura perficitur per gratiā, sicut materia per formā: sed forma recipitur in materia secundum eius capacitatem. cū ergo in quibusdam baptizatis etiam pueris, sit maior capacitas naturalium quàm in alijs, uidentur quòd quidam maiorem gratiam consequantur, quàm alij.

¶ 4. Præ. Quidam in baptisimo consequuntur non solum spirituale salutem, sed etiam corporalem: sicut patet de Constantino, qui in baptisimo mundatus est a lepra: non autem omnes infirmi corporalem salutem consequuntur in baptisimo. baptisimus ergo non habet æqualem effectum in omnibus.

SED CONTRA est, q̄ dicitur Ephes. 4. Vna fides, unum baptisima. uniuersalis autem causa est uniuersalis effectus. ergo baptisimus habet æqualem effectum in omnibus.

RESPON. Dicendum, q̄ duplex est effectus baptisimi, unus per se, & alius per accidens. Per se quidem effectus baptisimi, est id, ad quod baptisimus est institutus, scilicet ad regenerandum homines in spiritualem uitam: & hunc effectum equaliter facit in oibus, qui equaliter se habent ad baptisimū. un-

de quia omnes pueri æqualiter se habent ad baptisimum (quia non in fide propria, sed in fide ecclesie baptizantur) omnes aequalem effectum percipiunt in baptisimo. Adulti uero, qui per propriam fidem ad baptisimum accedunt, non æqualiter se habent ad baptisimum: quidam enim cum maiori, quidam cum minori deuotione ad baptisimum accedunt: & ideo quidam plus, quidam minus de gratia nouitatis accipiunt: sicut etiam ab eodem igne accipit plus caloris, qui plus ei appropinquat: licet ignis quantum est de se, equaliter ad omnes suum calorem effundat. Effectus autē baptisimi per accidens, est ad quem baptisimus non est ordinatus, sed diuina uirtus, hoc in baptisimo miraculose operatur: sicut super illud Ro. 6. ut ultra non seruiamus peccato, dicit gl. \* Non hoc præstat in baptisimo, nisi forte miraculo ineffabili creatoris, ut lex peccati, quæ est in membris, profus extinguatur. & tales effectus non æqualiter percipiuntur ab omnibus baptizatis, etiam si cum æquali deuotione accedat: sed dispensantur huiusmodi effectus, secundum ordinem prouidentie diuine.

AD PRIMUM ergo dicendum, quòd minima gratia baptisimalis sufficiens est ad delendum cuncta peccata. unde hoc non est propter maiorem efficaciam baptisimi, quòd in quibusdam plura, in quibusdam autem pauciora peccata soluit: sed propter conditionem subiecti, quia in quolibet soluit quotcumque inuenerit.

AD SECVNDVM dicendum, quòd hoc, quòd in baptizatis maior, uel minor gratia apparet, potest dupliciter contingere. uno modo, quia unus in baptisimo percipit maiorem gratiam, quàm alius, propter deuotionem maiorem, ut dictū est: \* alio modo, quia etiam si æqualem gratiam percipiant, non æqualiter ea utuntur: sed unus studiosius in ea proficit, alius per negligentiam, gratia Dei deest.

AD TERTIVM dicendū, q̄ diuersa capacitas naturalium in hominibus, non est ex diuersitate metis, quæ per baptisimum renouatur, cum omnes homines eiusdem speciei existens, in forma conueniant, sed est ex diuersa dispositione corporum. Secus autem est in angelis, qui differunt specie: & ideo angelis dantur dona gratuita, secundum diuersam capacitatem naturalium: non autem hominibus.

AD QUARTVM dicendum, quòd sanitas corporalis non est per se effectus baptisimi: sed est quoddam miraculosum opus prouidentie diuine.

ARTICVLVS IX.

Utrum fictio impediatur effectum baptisimi.

¶ Super Questionis sexagesime nonæ Articulum nonum & decimum.

AD NONVM sic proceditur. Videtur, quòd fictio non impediatur effectum baptisimi. Dicit enim Apostolus Gal. 3. Qui cumque in Christo baptizati estis, Christum induistis: sed omnes qui baptisimum Christi suscipiunt, baptizantur in Christo. ergo omnes induunt Christum, quod est percipere baptisimi effectum: & ita fictio non impedit baptisimi effectum.

¶ 2. Præ. In baptisimo operatur uirtus diuina, quæ potest uoluntatem hominis mutare in bonum: sed effectus causæ agētis non potest

IN articulo. 9. & 10. 4. d. 4. q. 2. ar. 1. multa dicenda sunt specialiter pro doctrina decimi. Et prius dicitur, quòd de sensu conclusionis, secundo de necessitate, tertio de modo apud Auctorem, quarto de ratione illius modi, & demum comparabitur alijs modis. Sensus in primis conclusio est, non de euentu, sed de effectu baptisimi recedente fictione. quod ideo notandum est: quoniam non